

Самур

№ 9 (303) 2016-йисан 28-октябрь

1992-йисан январдилай акъатзава

Цийивилер

www.samurpress.net

Аслу тушивилин 25 йис

Алай йисан 18-октябрдиз Азербайжанди вичин аслу тушивилин 25 йис гегъеншдиз кьейд авуна. 1991-йисан 18-октябрдиз Азербайжандин Верховный Советди Гьукуматдин аслу тушивилин гьакъиндай Конституциядин

Акт къабулна. Гьа икI, Азербайжан XX асирда къвед лагъай гьилера аслу тушивилив агакъна.

17-октябрдиз Гьейдар Алиеван Меркезда Азербайжан Республикадин аслу тушивил туйкъуьр хъхъунин 25 йисаз талукарнавай гьукуматдин тIварцIихъай тир къабулунин межлис тешкилна. Ина Азербайжан Республикадин Президент Илгъам Алиев рахана. Ада лагъайвал, Азербайжандин аслу тушивил сифте рикел хкайди ва адан бине кутурди вири дуьньядиз сейли сиясатчи Гьейдар Алиев я.

Алатай 25 йисан кьене Азербайжан лугъуз тежедай къван велик фенва. Ина гзаф чIехи проектар кьилиз акъуднава ва мадни акъудзава. Тек са эхиримжи 13 йисан кьене мажибар ва пенсияр са шумудра артух хъанва. 3 агъзурдалай гзаф мектебар, 600-далай гзаф сагъламвилин кархана-яр, региона 40-далай гзаф Олимпиядин Меркезар эцигна кардик кутунва. Азербайжан региондин виридалайни девлетлу ва гужлу гьукуматдиз элкьвенва.

Алай вахтунда чи уьлкве вири дуьньядиз йигиндаказ велик физвай, иер, мугъманперес, толерант уьлкве хъиз чизва. Гъавилай Президент Илгъам Алиева лагъанва: «25 йис я чун аслу тушивил гьукумат хъиз яшамин жез, жуван гьисабдай, садазни буржлу тушивил яшамин жез. Чна аслу тушивил гьар са куьнилай вине къазва, чи халкъ азад я, чи кьисмет чи гьиле ава ва чна идалди дамахзава.»

Гуьмбет хкажнава

Азербайжандин меденият вири дуьньядиз сейли ийизвай Гьейдар Алиеван Фондуни «Низами Генжеви ва Мегьсети Генжеви: XII виш йисни XXI виш йис галкIурзавай эдебиятдин муьгъ» тIвар ганвай проекдик кваз Франциядин гзаф шегьерра мярекатар тухванва. Фондуни эхиримжи тед-

биррикай сад яз и уьлкведин Коняк шегьерда рубаийрин устад Мегьсети Генжевидиз хкажнавай гуьмбет ачухарна. И шегьердинни Азербайжандин Товуз шегьердин арада стхавилин хартиядин икьар авайди я. Гъавилай мярекатда Товуздин векилрини иштиракзавай.

Коняк шегьердин мэрди чи улквейрин дуствилин алакъайрикай лагъайдалай къулухъ, Азербайжандин Франциядавай посол Элчин Эмирбегова Азербайжандин тарихдикай, медениятдикай, Мегьрибан Алиевади регьбервал гузвай Гьейдар Алиеван Фондуни Францияда кьилиз акъуднавай проектрикай малумат гана. Ада Мегьсети Генжевидин яратмишунриз ихъин кьимет гунай чкадин гьукуматдиз вичин разивал къалурна. Ахпа мэрддин заместитель Жан-Франсуа Гьероуарда Мегьсетидин са шумуд рубаи хуралай кIелна.

Мегьсети Генжевидин гуьмбетдин авторар Салгъаб Мамедов ва Али Ибадуллаев я.

И ЧИЛ ХАЙИ ДИГЕ Я

Мад атана бахтавар зул,
Хъиши пешер авадариз...

KƏND HARAY ÇƏKİR

Redaktor sözü

Bu günlərdə məktəb yoldaşım redaksiyamıza gəlmişdi. Deyib-gülən, yaraşıqlı, boy-buxunlu gənc kimi yaddaşıma həkk olunmuş bu adamı çox çətinliklə tanıya bildim. Kökəlmiş, dişləri seyrəlmişdi. Əslində məni təəccübləndirən tanışımın təkcə zahiri görkəmi deyildi: sanki onun həyat eşqi də sönmüşdü. Onun institutu bitirib qonşu rayona köçdüyünü, orada evləninib ev-çəlik sahibi olduğunu bildiyimə görə soruşdum:

- Qonşu rayonda möhkəm lövbər salmalı oldun?

O, köks ötürdü:

- Eh, başıma o qədər işlər gəldi ki! Evi-mi satıb Bakıya köçmüşəm.

- Bakıda ev almısan?

- Yox, kirayədə yaşayıyıq: mən, yoldaşım, iki oğlum bir göz evdə oluruq.

- Uşaqları evləndirməmişən?

- Necə evləndirim? Ali təhsil alıb evdə oturublar. Heç birimiz işləmirik.

- Bəs necə dolanırsınız?

- Mənim və yoldaşımın təqaüdü ilə başımızı gırləyirik.

- Kənddə o cür ev-eşiyiniz, bağınız var...

- Elədir. Amma atamla anam vəfat edəndən bəri kənddən soyuduq.

O, stolumun üstündəki almaları göstərib dərinə köks ötürdü:

- İndi kim bilir bağımnda nə qədər meyvə var.

Bu yerdə mən özümü saxlaya bilmədim:

- Sənin soyuqqanlılığına heyrət edirəm. Dədə-baba yurdunu qoyub şəhərdə gözüne yuxu necə gedir?

- Kənddə şərait var ki? - O, sualıma sualla cavab verdi.

- Dörd adam bir evdə rahatlıq yarıda bilmirsiniz? 30 sot bağınızın meyvəsini satsanız, gör nə qədər pul ələyir.

- Uzaqdan döyüş asan gəlir.

Qonağım kürəyini yerə vurmaq

istəmirdi. Məni isə onun biganəliyi sarsıdırdı.

- Nəçə ildir Bakıdasınız?

- Beş.

- Bu beş ildə əl-ələ verib kənddə gülzar yaratmışdınız.

- Nə ilə? - O, əllərini yana açdı. Onun böyük bədəninə yaraşmayan ağappaq, qız əllərinə bənzər incə əllərini görəndə biixtiyar öz əllərimə baxdım. Sağ ovcumdakı qabar yerləri aydın görünürdü. Bunları iki gün əvvəl rayondakı bağımızda çalışıb qazanmışdım. Bir öz əllərimə, bir qonağın əllərinə baxıb heç nə demədim. Gözlərim qarşısında boşalmış kəndlərimiz, qapılarından qıfıl asılmış evlər, meyvəsi qurd-quşa yem olan bağlar canlandı. Dağların qoynunda, meşələrin ətrafında, min cür gözəlliklərin əhatəsində salınmış, son illər sakinlərinin etinasızlığı ucbatından nəzərdən salınmış yurd yerlərimizin harayı titrətdi məni. Ədədlərimizin ruhu uyuyan doğma torpağın harayı...

Чир хъухъ!

Юкьван виш йисарин тIвар-ван авай зари Гьасан Рабаданан хва неинки Къафкъаздиз, гьакI РэгъэкъечIдай патан уьлквейризни сейли тир. Адан Иеранда ва Багъдатда са шумуд ктаб басма хъанай. Р.М.Магомедова вичин 1991-йисуз чапдай акъудай «История Дагестана» ктабда (III-чин) кхъизвайвал, сифте яз Гьасана 1684-йисуз XIII виш йисан классик Саадидин «Гуьлустан» эсер фарс чIалай лезги чIалаз элкьурнай.

Я фак кьел кIанда,
яни жувак.

Лезги халкъдин мисал

Xəbərlər

www.samurpress.net

Forum keçiriləcək

Bakı-da noyabrın 1-də VII Rusiya-Azərbaycan regionalarası forumu baş tutacaq.

Tədbirin təşkilatçısı Rusiya Federasiyasının İqtisadi İnkişaf nazirliyi

və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat nazirliyidir.

Forumda Rusiya heyətinə Rusiyanın İqtisadi inkişaf naziri Aleksey Valentinoviç Ulukayev, Azərbaycan heyətinə isə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev rəhbərlik edəcək.

Tədbirdə Rusiya Federasiyasının Prezident Administrasiyasının və Azərbaycan Prezident Administrasiyasının nümayəndələri, Rusiya və Azərbaycan regionlarının rəhbərləri, icra və qanunverici hakimiyyət orqanlarının, işguzar dairələrin, qeyri-hökumət təşkilatlarının, KIV nümayəndələri iştirak edəcəklər. Ümumilikdə forumda 400-dən çox şəxsin iştirakı planlaşdırılır.

Forumun gedişatında Rusiya və Azərbaycan arasında turizm, kənd təsərrüfatı, sənaye və humanitar sahələrdə qarşılıqlı fəaliyyət məsələləri nəzərdən keçiriləcək.

Ürək köçürüləcək

Azərbaycanda ürək transplantasiyasının həyata keçirilməsi yaxın zamanda mümkün olacaq.

Bunu Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov bildirib.

O deyib ki, bu istiqamətdə işlər aparılır: "Azərbaycanda bu sahədə böyük işlər görülür. 15 il əvvəl Azərbaycanda insan orqan və toxumalarının transplantasiyası çox az şəkildə həyata keçirilirdi. Bu gün artıq ölkəmizdə qara ciyər, böyrək, müxtəlif insan toxumalarının, gözün müxtəlif hissələrinin transplantasiyası mümkündür"

Moldovada aşkarlanıb

İkinci Dünya müharibəsində həlak olmuş 206 azərbaycanlının Moldovada dəfn yeri tapılıb.

Bunu Respublika Veteranlar Təşkilatı bildirib.

Məluman verilib ki, Moldovada Azərbaycanın bu ölkədəki səfirliyinin yaxından iştirakı ilə aparılan araşdırmalar nəticəsində itkin düşmüş hesab olunan azərbaycanlılardan 206 nəfərin kimliyi, təvəllüdü, rütbələri, hərbi xidmətə çağırılıqları tarix, məntəqələr, dəfn yerləri müəyyən olunub, sənədlərinin saxlandığı arxivlər dəqiqləşdirilib. Onların 223-cü milli atıcı diviziyasının üzvləri olduğu ehtimal edilir.

Qeyd edək ki, 223-cü milli atıcı diviziya 1942-ci ilin yayından Şimali Qafqazdan başlayaraq Ukrayna, Moldova, Bolqarıstan, Yuqoslaviya və Macarıstandan Avstriyanın paytaxtı Vyanaya qədər döyüş yolu keçib.

VƏTƏN SEVDALILAR

REDAKSIYAMIZIN QONAQLARI

"Samur" qəzetinin bu dəfəki qonaqları Türkiyədə Qafqaz ruhunu, Dağıstan adət-ənənələrini yaşadan, qəlbləri vətən eşqi

hibini birləşdirən dostluq telləri onları 1999-cu ildə "Dağıstan" dərnəyini qurmağa sövq etdi.

ilə döyünən üç nəfər idi. Bursa Kültür və Dayanışma dərnəyinin rəhbərləri, milliyətcə ləzgi olan Yaşar Sabri Döndər və Ramazan Kor, Türkiyədə nəşr olunan "Dağıstan" jurnalının redaktoru, milliyətcə avar olan Şahabəddin Özden.

Yaşar bəy əslən Balıkesir rayonunun Kırnə köyündən, Ramazan bəy isə Düm-bərəzdəndir. Sığortacının və musiqi alətləri mağazasının sa-

Türkiyədə yaşayan Dağıstan xalqları nümayəndələrinin öz dillərini, adət-ənənələrini yaşatmaları üçün onlar maraqlı tədbirlər həyata keçirirlər. Ölkənin müxtəlif bölgələrində fəaliyyət göstərən bu cür ictimai təşkilatlarla əlaqələr yaradır, bir yerdə yaddaqalan gecələr təşkil edirlər.

Son iki ildə Türkiyədə nəşr olunan "Dağıstan" jurnalının redaktoru və nəşiri Şahabəddin

Özden bu ölkədəki Dağıstan dərnəklərinin qurucusudur. 1985-ci ildə Quzey Qafqasiya dərnəyini yaradan o, 10 ildən sonra - 1995-ci ildə Yalovada "Dağıstan" Kültür və Dayanışma dərnəyini qurdu. Son illər jurnal vasitəsilə Dağıstan xalqları arasında dostluq və qardaşlıq körpüsü yaratmağa çalışır.

İlk dəfə Azərbaycanda

görməli yerləri ilə yaxından tanış oldular. Vətən qoxusu, ana dili üçün darıxmış qonaqlar bir neçə gün ləzgilərin yığcam yaşadıkları Qusar, Quba və Xaçmaz rayonlarında, avarların yığcam yaşadıkları Balakən rayonunda olduqdan sonra yenidən paytaxta qayıtdılar.

Bir həftə Azərbaycanda müasir olan, doğmaları ilə unudulmaz anlar yaşayan vətən sevdalıları ölkəmizdən xoş

olan qonaqlar "Samur" qəzetinin kollektivi ilə yaxından tanışlıqdan sonra Bakının

təəssüratlarla, gözəl xatirələrlə Türkiyəyə qayıtdılar.

"SAMUR"

«MULTİKULTURALİZM İLİ»NƏ TÖHFƏ

Bu günlərdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İşlər İdarəsinin Prezident Kitabxanasında "Azərbaycan multikulturalizmi" elektron kitabxanasının və veb-saytının təqdimat mərasimi keçirilmişdir. Mərasimi açan Prezident Kitabxanasının direktoru Mayıl Əhmədov elektron kitabxana və veb sayt haqqında ətraflı məlumat vermişdir. Məlum olduğu kimi, ölkəmizdə multikulturalizm ənənələrinin qorunub saxlanması, daha da inkişaf etdirilməsi və geniş təbliğ olunması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 11 yanvar 2016-cı il tarixli sərəncamı ilə 2016-cı il "Multikulturalizmin ili" elan edilmişdir. Həmin sərəncama müvafiq olaraq "Azərbaycan multikulturalizmi" elektron kitabxanasının və veb-saytının yaradılması müvafiq dövlət orqanları ilə birgə Prezident Kitabxanasına həvalə edilmişdir. Bu məqsədlə Prezident Kitabxanasında Azərbaycan, ingilis və rus dillərində veb-sayt və elektron kitabxana yaradılmışdır.

Veb-saytda materiallar 6 bölmədə qruplaşdırılmışdır. "Multikulturalizm" bölməsində istifadəçilərə Azərbaycanda yaşayan bütün xalqları birləşdirən azərbaycançılıq ideologiyasının mahiyyəti, ölkəmizin etnik rəngarəngliyi, mədəni müxtəlifliyi, mil-

li azlıqların təhsili, tolerantlıq ənənələri və s. barədə ətraflı məlumat verilir.

Saytın "Etnik rəngarənglik" bölməsində Azərbaycan ərazisində məskunlaşmış xalqların, milli azlıqların, etnik qrupların tərkibi, demografik vəziyyəti, məskunlaşma areallardan danışılır. "Mədəni müxtəliflik" bölməsində Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqların, milli azlıq və etnik qrupların mədəniyyətlərinin ölkə mədəniyyətinin tərkib hissəsi kimi qorunması və inkişaf etdirilməsi sahəsində ardıcıl olaraq həyata keçirilən dövlət siyasəti barəsində materiallar toplanıb.

"Sənədlər" bölməsində Azərbaycanda yaşayan milli azlıq, azsaylı xalq və etnik qrupların hüquq və azadlıqlarının qorunması, dil və mədəniyyətlərinin inkişafı sahəsində qəbul edilən qanunların, fərmanların, sərəncamların

və digər sənədlərin mətnləri toplanmışdır.

Burada ümummilli lider Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin milli-mənəvi dəyərlər, tolerantlıq və multikulturalizm barədə söylədikləri fikirlərindən ibarət "İqtibaslar" bloku da yerləşdirilmişdir.

Azərbaycan dilində və digər dillərdə Azərbaycan multikulturalizminə dair 160-dan artıq kitabın elektron versiyası, 700-dən çox məqalənin tam mətnləri və mütəmadi olaraq yenilənən "Məlumat bülleteni", həmçinin kitabxananın fonduna daxil olan multikulturalizmə dair müxtəlif dillərdə kitabların və məqalələrin biblioqrafiyası da istifadəçilərə təqdim edilmişdir.

Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqların, milli azlıqların, etnik qrupların milli geyimlərini, məişətlərini, adət-ənənələrini, folklorunu, müasir həyat tərzini özündə əks etdirən videomateriallar maraqlıdır.

Təqdimat mərasimində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən etnik-mədəni mərkəzlərin və cəmiyyətlərin təmsilçiləri, multikulturalizm mövzusunda tədqiqat aparan mütəxəssislər iştirak etmişlər. Onlar elektron kitabxananın və saytın daha da zənginləşdirilməsi ilə bağlı maraqlı təkliflər vermişlər.

Aynur BAYBULATOVA

Hər insan
öz hicranını yaşayır.

Azərbaycan atalar sözü

Шагь дагълариз илифин чун,
Ана живер жими ялда.
Дуьнья женнет хъайитлани,
Риклиз Кцлар чими ялда.

И СЛОВОМ МОЖНО ВЫЛЕЧИТЬ

Если бы её дед был жив, ему не пришлось бы сожалеть о том, что он дал когда-то внучке путевку в медицину. Деда Соны ханум называли врачом-легендой. В 50-70-ые годы прошлого века губинцы говорили, что в их городе три достопримечательности: губинские яблоко, Фатали хан и доктор Агасиев. Что же это за человек, чьё имя можно было сопоставить с Фатали ханом?

Абдулкадир Агасиев родился в лезгинском селе Дигях Губинского района. Он был гениальным хирургом, внёсшим серьёзный вклад в развитие военно-полевой хирургии и травматологии. Во время Великой Отечественной Войны он оперировал солдат прямо на передовой, в окопах и землянках. Его называли продолжателем Николая Пирогова - известного во всем мире хирурга. О нём, как о прекрасном полевом хирурге с восхищением отзывался и сам Н.Пирогов. А.Агасиев был гордостью 18-й армии, дошедшей до самого Берлина. Во время войны через его руки прошло около 100 тысяч раненых, бывало доктор оперировал сутками напролёт.

О докторе Агасиеве много писали фронтовые газеты, а после войны журналы «Медицинский работник», «Здоровье» и т.д. В СССР он был одним из первых провинциальных хирургов, проводивших операции на мозге. Он был также непревзойдённым мастером желудочной хирургии, за свою жизнь сделал более 5 тысяч операций на желудке. Когда мать народного артиста Азербайджана Габилы Алиева с болью в желудке лежала в больнице в Москве, известный кеманист обратился к доктору Агасиеву. После успешной операции, сделанной им, женщина прожила ещё 20 лет.

Доктор А.Агасиев является одним из первых врачей Азербайджана, получивший медицинскую степень хирурга высшей категории в Москве. После войны он работал в Губинском, Габалинском, Шушинском, Физулинском районах. Старожилы этих районов с гордостью вспоминают этого легендарного врача...

Гордится и Сона ханум своим дедом. Напоминая ей об этом, спрашиваем:

- Сыграл ли дедушка какую-то роль в выборе вашей профессии?

Она, улыбаясь, отвечает:

- Безусловно. Благодаря ему я много лет следую своей профессии. Честно говоря, я с детства хотела стать врачом. И мама мечтала видеть меня врачом, чтобы я несла людям добро, могла облегчить их состояние.

Тут же вспоминаю слова дяди Соны ханум Руслана Агасиева: «В детстве Сона всегда говорила: я буду руководить врачами. И мой папа очень старался, чтобы его внучка полюбила эту профессию.»

Мечта Соны ханум сбылась. С 2001 года она является ассистентом кафедры клинической фармакологии и фармакотерапии Азербайджанского Медицинского Университета, а с 2007 года учёным секретарём Научно-Исследовательского Института Кардиологии имени академика Дж. Абдуллаева.

Кахраманова Сона Майис гызы

родилась 27 ноября 1972 года в г. Баку. В 1989 году окончила среднюю школу №249 Хатаинского района города Баку с золотой медалью. В том же году поступила на лечебно-профилактический факультет Азербайджанского Государственного Медицинского Института им. Н.Нариманова, в 1995 году с отличием окончила его. Затем поступила в аспирантуру и в 2001 году успешно защитила кандидатскую диссертацию, получила учёную степень кандидата медицинских наук.

В 2014 году Сона ханум защитила докторскую диссертацию на тему: «Вариабельность

ритма сердца при эссенциальной гипертонии: клинко-патогенетическое значение и оптимизация методов медикаментозного лечения». Этим трудом молодого учёного заинтересовались зарубежные специалисты. Она является одним из лучших кардиологов Азербайджана.

Сона Кахраманова является автором более 80 научных работ, в том числе книг, статей, тезисов. Она достойно представляет Азербайджан на международных и национальных симпозиумах, конференциях, конгрессах, является членом Европейского и Азербайджанского Общества Кардиологов, Европейского и Международного Общества по Артериальной Гипертензии.

В становлении Соны ханум как личности большую роль сыграли её родители. Отец Маис Мамедов работал научным сотрудником в Академии Наук Азербайджанской Республики. Мать Людмила Мамедова (Агасиева) была врачом-педиатром, работала заведующей отделения в детской городской инфекционной больнице №5.

Во многом успехов она добилась благодаря своей семье. Её супруг, Амирхан Кахраманов, окончил Московский Государственный Университет Прикладной Биотехнологии, кандидат технических наук, в настоящее время занимается предпринимательской деятельностью.

Детей у них двое: Дарья-выпускница факультета международного бизнеса и управления бизнесом университета АДА. Амина - ученица 10 класса Бакинского Европейского Лицея.

Когда речь шла о сердеч-

нососудистых заболеваниях Сона ханум проинформировала нас о некоторых фактах:

- В течение жизни в наших коронарных (или венечных) сосудах, поставляющих к сердцу кислород и питательные вещества, накапливаются различные метаболиты, сужающие просвет сосудов. Врачи называют такое состояние коронарным стенозом. Его могут вызывать разные факторы, но наибольшее влияние оказывает курение и повышенный уровень глициридов в крови. Высокий уровень сахара в крови (как у диабетиков) также вносит свой вклад в развитие стеноза. При такой ситуации по сосудам проходит меньше крови, а с ней к сердечной мышце поступает меньше кислорода. Как следствие, развивается ишемическая болезнь сердца.

Сердечнососудистые заболевания в развитых странах, и в Азербайджане в том числе, остаются причиной смертности номер один. Специалисты уверены, что большую часть этих заболеваний все-таки можно предотвратить. Залог успеха заключается в физической активности (это в первую очередь тренировка выносливости - бег, спортивная ходьба, плавание) и сбалансированном питании.

Универсальным средством для профилактики сердечнососудистых заболеваний специалисты признали калий. Если бы жители нашей планеты увеличили содержания калия в собственном рационе за счет включения в него большего количества различных фруктов и овощей, ежегодно в мире удалось бы предотвратить 1,1 миллиона инфарктов и инсультов. И это не пустые слова: результаты исследований, длившихся почти 19 лет, и в котором принимали участие 247 тысяч человек, доказывают пользу калия. Увеличение потребления этого полезного для сердца и сосудов микроэлемента всего на 1,64 г ежедневно снижает риск инсультов на 21 процент. Поэтому нужно регулярно есть больше свежих овощей и фруктов, богатых калием. Немало калия в цельнозерновом хлебе, орехах и семенах.

О своей работе Сона ханум говорит коротко:

- Любая работа имеет свои сложности и требует высокого профессионализма. Не так-то просто быть врачом. Я всегда стараюсь видеть результат, чтобы пациенты уходили от меня довольные. Всегда стараюсь облегчить их состояние, рассказать, как именно принимать лекарства, как соблюдать режим отдыха, питания. За всех переживаю. Если сложный пациент, всегда перезваниваю, надо же наблюдать его в динамике. К тому же и словом можно вылечить...

Да, работа во многом смысл её жизни. Она считает, что выбирать эту профессию должен лишь тот, кто готов отдавать ей всего себя без остатка. Если говорить о пациентах, то они всегда уходят от неё довольными. Ушёл довольным и я - автор этих строк, которого она вылечила, в первую очередь, своим добрым отношением, своей позитивной аурой, за что я ей безмерно благодарен.

Музаффар МЕЛИКМАМЕДОВ

Жуван алакьунар
ватанда кьалура.

Лезги халкьдин мисал

Цийивилер
www.samurpress.net

Дарамат эцигзава

Дагьустандин Дербент шегьерда Азербайжан театр паталди цийи дарамат эцигзава. Дагьустан Республикадин медениятдин министр Зарема Бутаевади малумат гайивал, и проект

Россиядинни Азербайжандин гуманитар рекьяй санал кьвалахунин программадив кьадайвал, арадал гьизвайди я. Сифте Азербайжан театрдин гилан дарамат цийикла туьхкьуьрна, кардик кутун кьарардиз кьачунвайди тир. Гуьгьуьнлай и фикирдилай гьил кьачуна, цийи чьехи дарамат эцигдайвал хьана. Театрдин исят эцигиз гатуннавай дарамат 2018-йисуз кардик кутада.

Кьвалахдай чкаяр

Ю гь - кьандивай мадни абад жезвай Хачмаза кутунвай цийи паркари, цийиз эцигнавай дараматри шегьердиз лугьуз тежедай

кьван иервал гузва. Гьа са вахтунда райондин меркез хьиз, адан хуьрерни абад жезва. Хуьрериз цийи рекьер тухун, абур газдивни хьвадай цив таьминарун, цийи мектебар эцигна кардик кутун ина адетдин кардиз элкьвенва.

Хачмаз гьакьини чкадин агьалияр виридалайни гзаф кьвалахдай чкайрив таьминарзавай районрикай я. Гьукуматдин кьвед лагьай программа кардик кутурдалай инихь районда 8938 кьвалахдай чкаяр ачухарнава. Абурукай 5197 даиманбур я. Алай йисан 9 вацран кьене 1210 ихьтин кьвалахдин чкаяр ачухарнава. Гьа и карди агьалийриз гьам санайидин, гьамни хуьруьн майишатдин карханайра генани хьсандиз кьвалахдай мумкинвал гузва.

Рекьерни муькьвер

Виликан йисара хьиз, Закьатала район мадни вилик физва. Ина цийи рекьер тухуниз ва муькьвер эцигуниз иллаки кьелелай фикир гузва. Эхиримжи вахтара «Евлах-Закьатала-Гуржистан Республикадихь галаз гьукуматдин сергьят» шегьредин Вили Тала хуьрйи тлуз физвай пай гегьеншарна, рекьин кьерехар абад авунва. Кьорагьан-Кьах-Закьатала рехь кьилин шегьредихь галклизвай чка абад авуна, цийи рекьин кьекьуьн туькьуьрнава. Хатасузвал хуьн патал 3500 метрдин яргьивиле кьве патайни цал хкажна, секуьяр эцигнава. Экв гудай система кардик кутунва. Автомобилар ва яхди физвайбур патал тухванвай рекьериз асфальт цанва.

Куьруь вахтунда Тала вацлалай элячлун патал 172 метрдин яргьивиле куьрсарнавай муьгь, Мухах вацлал 42 метрдин, Тала вацлал 183 метрдин яргьивиле Мишлеш муьгь, Бекмез, Зилбан ва Мичкьар вацларал умуми яргьивил 720 метр тир 20 муьгь эцигнава.

ПРЕЗЕНТАЦИЯ КНИГИ В ДУХЕ ДЕТСКОГО ПРАЗДНИКА

Активное участие представителей лезгинской интеллигенции на презентации придало мероприятию солидности.

Молодая художница поблагодарила автора книги за доверие, оказанное ей.

Свое мнение о новом издании высказали известный писатель-журналист Музаффар Меликмамедов, известный ученый, автор свыше 70 учебников и пособий для ВУЗ-ов, доктор физико-математических наук Серхеддин Абдуллаев, ответственный работник Дагестанского Представительства в Азербайджане Людмила Казиева, врач-мед.эксперт Сафарбек Сафарбеков.

Ученые Садияр Рагимов, Мамедага Сардаров, Велиеддин Исмаилов, журналистка Роза Гаджимурадова, руководитель общества «Уфуг-С» Офелия Пирвердиева, писатель-сказочник Азизрин Севда, любители книг на лезгинском языке Альберт Гасанов, Эсмира Гаджихмедова и другие поблагодарили авторов за изящную книгу.

Присутствие гостей из Турции, руководителей общества «Дагестан» города Бурса Яшара Сабри Дондера и Рамазана Кора, а также писателя из Измира Абдуллы Кубалы, их восторженные выступления придали торжеству теплый, радужный тон. Приехавший на презентацию из села

Гочаглы Хачмасского района Султанрахмед Хакимов рассказал о достоинствах книги и пожелал авторам новых творческих успехов.

А когда прозвучали живые голоса лезгинских соловьев – красавиц ансамбля «Сувар» Джамили Заловой и Эльвины Гейдаровой, вес зал дружно стал им подпевать.

Затем дети приступили к обсуждению достоинств книги, написанной для них. Впечатлило то, как Сабир Ибрагимов, Омар Наджафов, Тамерлан Сафиханов и Интизам Мамедов повзрослому говорили о разных аспектах книги.

Было приятно увидеть, что не с пустыми руками пришли дети на презентацию. Наргиз и Марьям Гасановы исполнили любимые мелодии на гитаре и флейте. Было радостно слышать стихи на родном языке в исполнении Айсун Гейдаровой, Селей Насруллаевой, Тамерлана Сафиханова. А когда маленький Интизам Мамедов прочитал стихи на азербайджанском языке, все увидели в нем настоящего актера.

Диалог С.Керимовой с 4-летним Омаром Наджафовым на лезгинском языке был незабываемым. Красноречие маленького Омарчика, его великолепное знание лезгинского

языка, его обезоруживающая улыбка буквально заворожили всех присутствовавших. А когда он, нарушив табу, установленное руководством пресс-центра, из-под стола пробрался в середину зала и легко и красиво исполнил песню Седагет Керимовой «Къарагъ дуьнья, лезгинкадал къуьлериз», зал взорвался аплодисментами. Не удержались на местах и маленькие танцоры ансамбля «Сувар», под громкие аплодисменты они исполнили произвольный танец.

Свыше ста книг было подарено автором детям и взрослым, пришедшим на презентацию. В самом конце гости окружили тандем автора и юного иллюстратора, которые с радостью раздавали автографы.

“САМУР”

Презентация детской книги на лезгинском языке «Леян мани», которая состоялась 14 октября в Бакинском международном пресс-центре, оставила много ярких воспоминаний. Сотрудничество известной писательницы Седагет Керимовой и юной художницы Садии Насруллаевой, оригинальные сказки и яркие, сочные рисунки из новой книги, изданной в издательстве “Азербайджан” никого не оставили равнодушным.

Интересно было наблюдать за тем, как столь официальный зал, где обычно собираются взрослые, заполнили дети. Смешно было видеть, как малыши с серьезным видом восседают в больших креслах.

ОСВАИВАЮТ ДЕРЕВНЮ

Семья пчеловодов «понаехала» в почти заброшенную деревню Малый Турыш Свердловской обл. случайно. И вот уже 10 лет пытается строить свой бизнес и возрождать деревню и земли вокруг.

Бывший геолог Равиль Санжапов держал в Екатеринбурге магазинчик. А потом получил в наследство пасеку. И дочь Гузель уговорила его переехать в деревню за 200 км. от большого города. За 30 тыс. рублей Санжаповы купили домик - как потом оказалось, он стоял на месте дома, в котором родилась бабушка Гузели. Вот она сегодня вместе с зятем и присматривает за пасекой. А Гузель, которая живёт в Москве, и её мама, которая работает на «скорой» в Екатеринбурге, по очереди мотаются на подмогу.

Когда-то здесь был колхоз, о котором напоминают останки коровника, и 50 дворов. Сегодня - 16 дворов, огороды и ульи. Детский сад, школа, фельдшерский

пункт - в 3,5 км в Большом Турыще. Счастье, что есть асфальтовая дорога. По ней раз в день из райцентра Красноуфимска, что в 30 км, приезжает автобус, раз в неделю - автолавка. А недавно здесь появилось чудо чудное - детская площадка с прорезиненным покрытием и качелями-каруселями. Её построили Санжаповы. На открытие позвали всю деревню - пришли все 52 её жителя. На каруселях катались и мужчины, и женщины, и дети. Сегодня детская площадка центр деревни.

Похоже, Малому Турышу повезло, что туда приехали Санжаповы. Казалось бы - ну пасека, 60 ульев, всего-то 1,5-2 т мёда в сезон. А вокруг этой «мелочи» такая жизнь заискрилась! Местный мёд теперь охотно покупают в торговых точках Москвы, Питера, Екатеринбурга.

КУСАРСКИЙ ТЕАТР ПОРАДОВАЛ ДАГЕСТАНЦЕВ

В рамках празднования Дня дагестанской культуры и языков, 24 октября 2016 года, в Сулейман-Стальском районе с театральной постановкой побывала труппа Кусарского Государственного Лезгинского Драматического Театра. На сцене большого зала Дворца культуры им. И. Г. Тагирова вниманию зрителей была представлена музыкальная комедия «Зи Седеф» по пьесе заслуженного деятеля искусств ДАССР Асефа Мехмана.

Режиссером-постановщиком комедии является директор театра, талантливый музыкант Фаик Кардашов, сумевший завоевать признание широкой аудитории.

История «Зи Седеф» рассказывает о любви сироты Хамзабека к прекрасной девушке Седеф. Родители красавицы намерены выдать дочь за состоятельного жениха, и всячески чинят ему препятствия. Однако он справляется со всеми испытаниями и, в итоге, находит счастье рядом с возлюбленной. Но на сцене говорится не только о любви, спектакль отображает древние обычаи и традиции лезгин.

Артисты умело продемонстрировали аудитории слаженную игру коллектива, мастерски донося до публики свои мысли и переживания. Это и вызвало искреннее восхищение и бурные аплодисменты зрителей.

Находившийся среди зрителей глава муниципального района Нариман Абдулмуталибов отметил высокое творческое мастерство актеров. «Спектакль является одним из тех непреходящих и бесценных творений лезгинского народа, к которым хочется возвращаться снова и снова. В нем отражается быт, уклад жизни наших дедов, прадедов. И сегодняшнее представление дало

хорошую возможность молодому поколению приобщиться к культурному наследию нашего народа. Кроме того, следует отметить, что постановка пьесы перед нашими зрителями имеет важное значение в укреплении дружбы между народами Республики Дагестан и Азербайджана», - подчеркнул он.

Зарият ШАХБАНОВА,
Сулейман Стальский район Республики Дагестан

КУСОЧЕК РОДИНЫ

Недавно гостями редакции были наши соотечественники из города Цайс, что в Германии, давние друзья газеты «Самур» - отец и сын, Акиф и Яшар Салмановы. Акиф Салманов - директор фирмы «AKSA-Automobile» по продаже машин, которую он основал в 1999 году.

Его старший сын Яшар учится на факультете воздушной и космической промышленности Дрезденского инженерно-технического университета.

Яшар - известный спортсмен по Ju-Jitsu. На его счету много побед. Он восьмикратный чемпион Восточной Германии, трехкратный чемпион Германии, трижды выигрывал серебро, дважды бронзу на чемпионатах страны. Серебряный и бронзовый призер чемпионатов мира. В 2013 году он стал чемпионом мира.

Близкие и друзья считают Яшара трудо-голиком. Он усердно готовится к чемпионатам Германии, Европы и Мира, которые состоятся в 2017 году. А в декабре нынешнего года он будет сдавать экзамен на 3 Дан (Чёрный пояс). Акиф также занимается Ju-Jitsu. С 2014 года он уже обладатель чёрного пояса. Отец старается не сильно отставать от сына.

Салмановы - родом из Кусарского района. Они часто бывают на родине, а в Баку обязательно заглядывают в редакцию газеты «Самур», где им всегда рады. Уезжая они запасаются номерами газеты на родном языке и новыми сборниками лезгинских авторов для того, чтобы иметь при себе кусочек родины на чужбине.

«САМУР»

СЕМЬЯ ЮНУСОВЫХ

В этой семье четверо ученых-юристов в области теории государства и права. Отец и три сына Юнусовых из села Зухрабхюр Сулейман Стальского района республики Дагестан честно и преданно служат в правоохранительных органах России, в то же время внося значительный вклад в развитие российской юридической науки.

Глава семьи Абдулжабар Юнусов - полковник, доктор юридических наук, профессор Академии ФСИН России. Родился он в 1949 году в селе Зухрабхюр. После окончания Сергокалинского педагогического училища работал

учителем. Затем по комсомольской путевке был направлен на работу на нефтепромыслы Туркменистана. С отличием окончил Ташкентскую высшую школу МВД СССР, а затем Академию МВД СССР (г.Москва), после чего был назначен начальником подразделения в МВД Дагестана в г. Махачкала.

В 1972-1990 годах работал на различных должностях оперативно-начальствующего состава МВД. В 1990 году перешел на педагогическую работу в Ташкентскую Высшую школу МВД СССР. А.Юнусов является автором 12 монографий, 30 учебных пособий, 55 учебно-методических работ. Под его непосредственным руководством подготовлено 9 кандидатских диссертаций. Также он оказывал консультативную помощь более чем 30 соискателям учёных степеней. Возглавляет научно-педагогическую школу учебного заведения по юридическим наукам.

Сыновья Абдулжабара Юнусова тоже пошли по стопам отца и считаются достойными его продолжателями.

Юнусов Муслим - подполковник, кандидат юридических наук, доцент кафедры гражданского права и процесса Академии ФСИН России. Выпускник Суворовского военного училища города Ташкент, а также Челябинского

юридического института МВД России. Работал следователем на станции Челябинск Южно-Уральского УВД. В 2010 г. окончил экономический факультет Академии государственной службы при Президенте РФ.

М. Юнусов с 2008 года по настоящее время работает в Академии ФСИН России (г. Рязань), где замещает должность доцента кафедры гражданского права и процесса юридического

факультета. Признан лучшим лектором Академии ФСИН России. Является лауреатом региональной юридической премии 2012 года «Юрист года Рязанской области». Награжден двумя медалями «За безупречную службу» I и II степени. Автор более 100 научных статей, 4 монографий, 15 учебных пособий и более 30 учебно-методических разработок. В настоящее время проводит исследования на

соискание ученой степени доктора юридических наук. Юнусов Эмзари - подполковник, кандидат юридических наук, доцент кафедры теории государства и права, международного и европейского права Академии ФСИН России. Выпускник Челябинского юридического института МВД России. Имеет более 60 научных публикаций, 3 монографии, 12 учебных пособий, 32 учебно-

методические работы. Работает над докторской диссертацией.

Является членом комитета общероссийской общественной организации «Ассоциация юристов России» по проведению антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и проектов нормативных правовых актов Российской Федерации и Рязанской области. Мастер спорта по спортивной гимнастике, че-

пион Узбекистана и Азиатского континента.

Юнусов Самур - капитан, кандидат юридических наук, старший преподаватель кафедры административного и финансового права Академии ФСИН России. С отличием окончил Академию ФСИН России и Московскую академию экономики и права. С октября 2015 года по конкурсу назначен на должность стар-

шего преподавателя кафедры административного и финансового права, где служит по настоящее время. Работает над докторской диссертацией. Является членом Совета молодых ученых Академии ФСИН России. Имеет в соавторстве 3 монографии, 7 учебных пособий, 18 учебно-методических материалов, более 68 научных статей.

АЗИЗРИН Севда

Туризм вилик физва

Вичихъ иер тѣбиатни къадим тарихар авай Огъуз районда туризм къвердавай вилик физва. Ина туристар желб авун патал гзаф абадвилер кыле тухванва, рекъер гуынгъуна хтунва, цийи паркар кутунва, мугъманханаарни ял ягъидай меркезар эцигнава.

Алай вахтунда районда туристар патал 4 ял ягъидай меркез, 65 чкадин AFRA hotel, гъарад 12-18 чкадин 4 мугъманхана, 25-далай гзаф хизандихъ галаз санал ял ягъидай меркезар кардик ква. Къулай шартлар арадал гъанвайвилай алай йисуз Огъуздиз 16 агъзур турист атанва. Абурукай 700 кас къецепатан уылквейрай атанвайбур я.

Туристри райондин 32 тарихдин ва медениятдин гуьмбетриз, иллаки Къафкъаздин Албаниядин девирдин килисайриз, Мухас минаратдиз, Сурхай хандин кѣледиз чѣхи марагъдивди килигзава. Ина туризмдин рекъай Огъузидихъ авай мумкинвилер, тѣбиатдин иервилер къалурдай баннерар, гъакъни буклетар гъазурна туристриз, мугъманриз ва идарайриз пайзава.

Огъузда азербайжанвиар, лезгияр, удиар ва маса халкъарин векилар стхяр хъиз санал яшамиш жезва. Гъавилай иниз къевзвай туристриз и халкъарин медениятдикай, ацукъун-къарагъуникай, адетрикай малумат гудай тедбирарни кыле тухузва. Райондин медениятдин меркезда туристриз и халкъарин музыкадикайни фольклордикай чирвилер гун патал «Байрам», «Зуьрнечияр» ва «Халча хуьр» тӀварар алай фольклордин коллективар кардик ква.

Къезилардай кредитар

Хуьруьн майишатдин туьтуьнчивилин хел вилик тухуниз гъукуматди къетӀен къайгъу къалурзава. Икъван гагъди туьтуьнчивилихъ галаз машгъул тир 50 къван карчидиз 1,7 миллион манат къезиларнавай кредитар ганва. Алай йисан 9 вацран къене 30 фермерди 220 агъзур манат къезиларнавай кредитар къачунва. Идалай гъейри фермерди «Intertobacco» компанидивай виликан йисарин буржар яз амай мажибарни вахчунва.

Гъа ихътин тедбирри туьтуьнчивил мадни вилик тухудай мумкинвал гузва. Алай йисуз тек са Закагала районда 601,5 гектарда туьтуьндин шитилар цана. И хиле 1200-дав агакьна лежберри къвалахзава. Абуру икъван гагъди 2500 тондив агакьна къацу туьтуьндин пешер къурурун патал камерайра къватӀнава.

Бöйүк ағасын көкү дәрində олар.

Лəзгi аталар сөзү

XIX ƏSR SƏNƏTKARLARI

Uzun illər qədim dövrlərdən indiyədək Dağıstan yazarlarının Azərbaycanla ədəbi əlaqələrinin tədqiqi ilə məşğul olmuş filologiya elmləri doktoru Mövlud Yərəhmədov Azərbaycan dilində yazıb-yaratmış 100-dən çox dağıstanlı şairin olduğunu bildirmiş, onlar haqqında ətraflı məlumat vermişdir.

Bu ədəbi əlaqələr XIX əsrdə daha da inkişaf edərək, yüksək səviyyəyə çatmışdır. Bu da təsadüfi deyildir. Həmin dövrdə Dağıstan xalqları ana dili ilə yanaşı Azərbaycan dilindən də istifadə edirdilər. Cənub

bi Dağıstanın mədrəsələrində ləzgi dili ilə bərabər, ərəb, fars və Azərbaycan dilləri də tədris olunurdu. Ona görə də təhsil almaq üçün bu mədrəsələrə Azərbaycandan və Qafqazın müxtəlif yerlərindən də elmə meyilli, qabaqçıl fikirli müsəlmanlar gəlirdilər.

Belə təhsil ocaqlarından biri Mirzə Əli əl-Axtının (1771-1858) Axtıda yaratdığı mədrəsə idi. Mirzə Əli dövrünün məşhur alimi, ziyalı, şairi idi. Ləzgi dili kimi, rus, ərəb, fars, türk dillərini, o cümlədən bir sıra Dağıstan dillərini də mükəmməl bilən Mirzə Əlinin dörd dildə "Divan"-ı var idi. Onun Azərbaycan dilində qələmə aldığı şeirləri yüksək sənətkarlıq nümunələri adlandırmaq olar. Bu qəbildən şairin yazdığı qəsidə və elegiyalar onun Azərbaycan dilinin inceliklərini dərinlən bildiyini sübut edir. Bir sıra Şərq ölkələrində olmuş, Məkkəni ziyarət etmiş alimin zəngin kitabxanasının tərfi bütün Qafqaza yayılmışdı. Elmi və bədii fəaliyyətlə yanaşı, Mirzə Əli əl-Axtı pedaqoji fəaliyyətlə də məşğul olmuşdur. Həsən Alqadari onun mədrəsəsini "elmlər xəzinəsi" adlandırmışdır. Burada məntiq, fəlsəfə, fizika, astronomiya kimi elmlər tədris olunurdu. Mədrəsəni bitirən onlarca azərbaycanlı gənc vətənə döndükdən sonra burada əxz etdikləri maarifçilik ideyalarını böyük həvəslə yaymışlar.

Azərbaycan-Dağıstan ədəbi əlaqələrinin möhkəmlənməsində XIX əsrin görkəmli alimi və şairi, Qafqazda müridizmin banisi sayılan Məhəmməd Yarağinin (1771-1837) müstəsna rolu olmuşdur. Məhəmməd Dağıstanın Küre mahalının Yaraq kəndində anadan olmuşdur. Dövrünün sayılıb-seçilən ziyalılarından olan atası İsmayıl əfəndi onu özünün rəhbərlik etdiyi Yaraq mədrəsəsinə qoymuşdur. Mədrəsədə ana dili ilə yanaşı ərəb, fars və Azərbaycan dilləri və ədəbiyyatları da tədris olunduğundan buraya Qafqazın müxtəlif yerlərindən təhsil almağa gəlirdilər. Şərq poeziyasının vurğunu olan İsmayıl əfəndi tələbələrini ürəyində şeirə, sənətə hədsiz maraq oyada bilmişdi. Atası dünyasını dəyişəndən sonra onun yolunu Məhəmməd davam etdirməli olur. İlliklərinə qədər maarifçi olan, xalqının tarixinə və varlığına bağlı bu insan eyni zamanda azadlıq sevgisi ilə alışıb-yanan mübariz udi. Bütün bunlarla yanaşı o, gözəl lirik şeirləri ilə hamının hüsn-rəğbətini qazanmışdı. Məhəmməd Yarağinin ləzgi, Azərbaycan və ərəb dillərində yazdığı şeirlər Temirxan-Şurada çap olunaraq yayılmışdır.

Təbiətən rəhmli insan olduğundan vəqf torpaqlarından əldə olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının gəlirini səxavətlə mədrəsənin

və onun müdavimlərinin maddi ehtiyaclarına sərf edirdi. Mədrəsənin Əmirəli Tahirçallı, Yalsuq Emin kimi sənətkarlarla yanaşı, Şeyx Şamil kimi azadlıq çarçısını, mərd və mübariz şəxsiyyəti yetirməsi onun şöhrətini artırmışdı...

Ləzgi klassik poeziyasının görkəmli nümayəndəsi Yetim Eminin babası Cəlil, qardaşı Məlik ləzgi dili ilə yanaşı, Azərbaycan dilində də şeirlər yazmışlar. Bu ənənəni Yetim Emin (1838-1884) də davam etdirmişdir. Bir neçə dəfə Azərbaycanda olmuş, Bakı, Şirvan və Qarabağ şairlərinin şeir məclislərində iştirak etmiş şairin bir sıra şeirləri əlyazma dərgilərinə düşmüşdür.

Dağıstanın və Azərbaycanın ləzgi şairlərinin yaradıcılıqlarının məziyyətlərindən danışanda ilk növbədə onların Azərbaycan ədəbiyyatına və onun görkəmli nümayəndələrinə olan maraq və sevgisi yada düşür. Azərbaycan və ləzgi dillərini mükəmməl bilən, bu dillərdə yazıb-yradan sənətkarlar arasında onlarca el aşığı və şairi olmuşdur. Belələrindən biri Mazalı Əlidir (1850-1990).

Samur qəzasının Maza kəndində anadan olmuş Əli hələ uşaq ikən atasını itirmiş, yoxsulluq içində yaşayan ailəsinə kömək etmək üçün çobanlıq etmək məcburiyyətində qalmışdır. Atasından ona miras qalan çünqürdə (sazda) çalmağı öyrənən Əli yayda Dağıstan yaylaqlarında, qışda Azərbaycan qışlaqlarında varlıların qoyun sürülərini otarır, burada aşıq məclislərində iştirak etmək fürsəti qazanır, tanınmış söz sahibləri ilə tanış olur. Hər iki dilin inceliklərinə bələd olan Əli yeniyetmə yaşlarından söz qoşmağa başlayır. Tədqiqatçıların qeyd etdiyi kimi, Mazalı Əli Azərbaycan və Dağıstan ədəbiyyatını mükəmməl bilirdi, özü də mükəmməl şeirlər yaradırdı.

Maraqlıdır ki, ömrü boyu ağır şəraitdə, ehtiyac içində yaşamış şairin əsərlərində bir sıra müasirlərinin əsərlərindən fərqli olaraq, dövrədən, zamanədən şikayət motivləri deyil, mübarizlik, sabaha inam hissi güclüdür. Varlı ağaları, insafsız sahibkarları satıra atəsinə tutan şairin şeirləri dillərdə gəzirdi. Şeirlərində ağır-acılarla dolu taleyi əks olunan, qismətinə dağlarda çətin və əziyyət dolu çoban həyatı yaşamaq düşən istedadlı şair 40 yaşında Malkamut dağında tufana düşüb həlak olmuşdur.

1875-1877-ci illərdə Həsənbəy Zərdabi tərəfindən nəşr olunan "Əkinçi" qəzeti Azərbaycan ziyalıları ilə yanaşı, Dağıstan ziyalılarından da həyatında mühüm hadisəyə çevrilmişdir. Ləzgi ziyalılarından Yetim Emin, İxrek Rəcəb, Ruxun Əli, Migrağ Mərdəli, Mazalı Əli, Əmiraslan Cənidin kimi görkəmli şairlərlə yanaşı, Bəşir Sultanov, Qəzənfər bəy Zülfüqarov kimi maarifçilər, Mirzə Əli Əfəndi Çiləgiri kimi alimlər də onun işiq üzü görməsinə ürəkdən sevinirlər.

Qəzetin taleyində mühüm rol oynamış şəxsiyyətlərdən biri XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində yaşamış, Dağıstanın yetirdiyi böyük dühalardan biri olan Həsən Alqadari (1834-1910) idi. İslam ənənələri ruhunda tərbiyə almış bu alim Qafqazda müridizmin bünövrəsini qoymuş Məhəmməd Yarağinin qız nəvəsidir. Həsənin atası Abdulla Yarağinin Yaraq kəndində açdığı mədrəsədə təhsil almışdı. Abdullanın elmlərə olan marağını və insani keyfiyyətlərini dəyərləndirən ustad qızını ona ərə vermişdi. Həsən onların ilk övladı idi.

Abdulla Alqadar kəndinə qayıtdıqdan sonra burada mədrəsə açaraq, 25 il dini elmləri tədris etmişdi. Həsən də atasının mədrəsəsində təhsil almışdı. O, ləzgi dili ilə yanaşı, ərəb, fars, türk, rus, Azərbaycan dillərini, həmçinin Dağıstan xalqlarının 12 dilini mükəmməl bilirdi.

Küre dairəsindəki çar dəftərxanasında kargüzər kimi işə düzələn, bir müddət sonra

savadı və zəhmətkeşliyi nəzərə alınaraq Cənubi Tabasarana naib göndərilən Həsən Alqadari böyük mütəfəkkir idi. O, "Əkinçi" qəzetinin ilk nömrəsindən onun yaxın dostuna çevrilmiş, nəşrə mənəvi dəstək göstərməklə yanaşı, onun fəal müəllifi, yayıcısı və təbliğçisi də olmuşdur. Fəxrlə "Əkinçi"ni "bizim qəzet", "dağıstanlıların qəzeti" adlandıran alim 16 qəzet yazdıraraq Dağıstandakı həmfikirələrinə havayı paylamışdır.

H.Alqadarinin səyləri sayəsində "Əkinçi" ən çox Dağıstanda yayılmışdır. Bunu qəzet

səhifələrinə nəzər salanda aydın görmək olur: "Müştərilərimizin çoxu Quba, Dərbənd və Dağıstanın qeyri vilayətlərindəndir. Bizim şəhərlərdə ol qədr yoxdur" ("Əkinçi", №13, 11 iyul, 1876). "Müştərilərimizin qədəri 149, o cümlədən Dərbənddən və Dağıstanın qeyri yerlərindən 59" ("Əkinçi", №4, 17 fevral, 1877). Alqadarinin köməyi sayəsində qəzet təkcə ləzgilər arasında deyil, həmçinin tabasaran, qumuq, lak və dargi ziyalıları arasında da yayılırdı.

H.Alqadari qəzetdə dərc edilmiş 20-yə yaxın məqaləsində dağlıları yazıb-oxumağı öyrənməyə, rus xalqının mədəniyyəti və məişəti ilə tanış olmağa səsləyirdi.

H.Alqadari ilə H.Zərdabinin dostluğu Azərbaycan-Dağıstan xalqlarının dostluğunun ən gözəl nümunələrindən biridir. Zərdabinin Dağıstanda, Alqadarinin Azərbaycanda dəfələrlə olması barədə çoxlu arxiv materialları var. H.Alqadari Azərbaycanın adlı-sanlı alimləri və yazıçıları M.F.Axundovun, A.Bakıxanovun, H.Zərdabinin, S.Ə.Şirvaninin, C.Məmmədquluzadənin, N.Vəzirovun, F.Köçərlinin də yaxın dostu və məsləkdəşi idi.

1877-ci il iğtişası alimin həyatını dəyişir. Üsyan yatırıldıqdan sonra 300-ə yaxın şəxs həbs edilir. Üsyançılara rəğbət bəslədiyinə görə Həsən bəy də həbsxanaya salınır və 1879-cu ildə Tambov quberniyasına sürgün edilir. 1883-cü ildə çarın amnistiyasından sonra azadlığa çıxan Həsən Alqadari doğma kəndinə qayıdaraq, atasının yolunu davam etdirir. O, məktəb açır və orada müəllimlik edir. Məktəbdə Dağıstan tarixi, coğrafiya, astronomiya fənnlərini tədris edən böyük alimin şöhrəti hər yana yayılır. Buraya təhsil almağa Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən elmə maraq göstərən insanlar da gəlir. Ömrünün sonuna kimi, 29 il fasiləsiz burada çalışan H.Alqadari Dağıstanın, Azərbaycanın, ümumiyyətlə, Qafqazın ayrı-ayrı yerlərindən onun yanına təhsil almağa gələn yüzlərlə insanın formalaşmasında böyük rol oynayır.

1910-cu ildə 76 yaşında vəfat edən H.Alqadarinin adı həyatı və fəaliyyəti ilə xalqlar dostluğunu təbliğ etmiş ziyalı kimi yaddaşlara həkk olunmuşdur. 12 əsərinin yalnız 6-sı bizə çatın mütəfəkkirin ən məşhur əsəri olan "Asari Dağıstan" 1895-ci ildə məşhur Azərbaycan milyonçusu Hacı Zeynalabdin Tağıyev tərəfindən Petrburqda nəşr olunmuşdur.

Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, XIX əsrdə Dağıstan xalqları, o cümlədən ləzgilər üçün dostluq, qardaşlıq məfhumları gəlişi gözəl sözlər yox, həyat amalı idi.

Sədaqət KƏRİMOVA

“САМУРДИН” МЕКТЕБ

ЧИ ГАФАР

Самур

Лезгийрин виридалайни члехи вацун твар тир «Самур» гафунин этимология са шумуд жуьреда ачухарзава. Чна и вацун гьаклни Кьулан вац лугьузва. И гафунин мана сифте яз дуьздаказ тайинарнавайди чи машгур члалан алим Ражидин Гьайдаров я. Ада кхъизвайвал, «Самур» «миргин яд, вац» лагьай члал я. Алимди 2003-йисуз Магачкьалада чап хьайи вичин «Гафарикай кьейдер» ктабда и гафунин мана тестикьардай са кьадар делиларни гьанва.

«Самур» гафунин этимология члурукла ачухарзавай дуьшуьшарни ава. Бязибуру ам туьрк члалан «Самур» («цуцун») гафунин бинедал ганвай твар хьиз кьалурзава. Садбуру «Самур» гуржи члалан «хуш, риклиз чими» мана авай гаф я лугьузва ва вацун тварни и гафунинх галаз алакьалу я кьван. Ибур кьведни кьалп гиманар я, вучиз лагьайтла «Самур» халисан лезги гаф я ва адан мана «миргин яд, вац» я. Кьадим тарихийрин ктабра Самур вацун твар Албан вац хьиз гьатнава.

Квардал

Чи машгур члалан алим Ражидин Гьайдарова гьеле 2003-

йисуз кхъейвал, Кьурагь района хуьруьн твар тир и ойконим сифтедай ойконим тушир, вичихь «минара» мана авай *квард* гаф тир. Хуьруьн твар адакай ахпа, ана агьалияр яшамиш жез гатлунайла хьана. Ам «минара» мана авай гаф яз чи члалан нугьатра амазма. Месела, Ахцегьа «Квард аквар хев» лугьудай топоним ава.

Исятда «квардал» гафуникай неинки чкадин, хуьруьн твар хьиз, гьакл ана яшамиш жезвай инсанрин твар хьизни менфят кьачузва: *Квардалри хьсандиз кьвалахзава.*

Калтур

И гафунинх кьве дувул ква: 1) -*кал*; 2) -*тур*. -*Кал* дувулдин мана малумди я: «диши кьарамал». -*Тур* дувул «*атур*» гафуникай /а/ гадар хьана, амай пай я. *Атур* малар хьиядай чкадиз лугьузвайди тир. *Калтур*, яни «калер хьиядай чка».

Арагь

П.К.Услара вичин «Кьафкьаз-дикай лап кьадим малуматар» ктабда *арагь* гафунинх «кьакьан раг» хьтин мана авайди кьалурнава. Кьасумхуьрелай винидихь, Кьурагь вацун кьерехрал «Арагьар» лугьудай кьве хуьр алай: *Агьа Арагьар* ва *Вини Арагьар*. Про-

фессор Р.Гьайдарован фикирдалди, и хуьрерин твар «дагь, кьакьан чка» мана авай *ар* гафунинх галаз алакьалу я.

Арагьиз агакьдалди «Кьан-бурар» лугьудай чкада, дагьдик кикланвай лап члехи, килигайла руьгь фидай хьтин кьве раг ава. Вацл галай патахьай абур генани гейбатлу кьакьан рагар яз аквада. Арагь хуьруьн твар шаксуз гьа рагарихь, иллаки гьабур мукьвал хьунинх галаз алакьалу я.

Маркьу

И топоним гзаф хуьрерин мулкара дуьшуьш жезва. Адан мана «гатун яйлах» тир. Амма гьар гьихьтин яйлахдиз хьайитлани «маркьу» лугьудачир. *Маркьу*, адет яз, хуьрелай yine авай, гатуз кьарамалар хуьн патал кьулай шартлар (там, векь, яд) авай яйлахдиз лугьудай. Бязи чкайра дагьлух чкайра авай кьалин тамузни *маркьу* лугьудай.

МеркИ

И гафунин асул куьгьне мана «дерин» тир. Гила адахь са шумуд цийи манаяр хьанва: а) вацун, кламун «чланбар», «чарчар»; б) «деринда, агьада гьатнавай чка», «вацун вичиз дагь, раг атлана арадал гьанвай гуьтлуь рехь.»

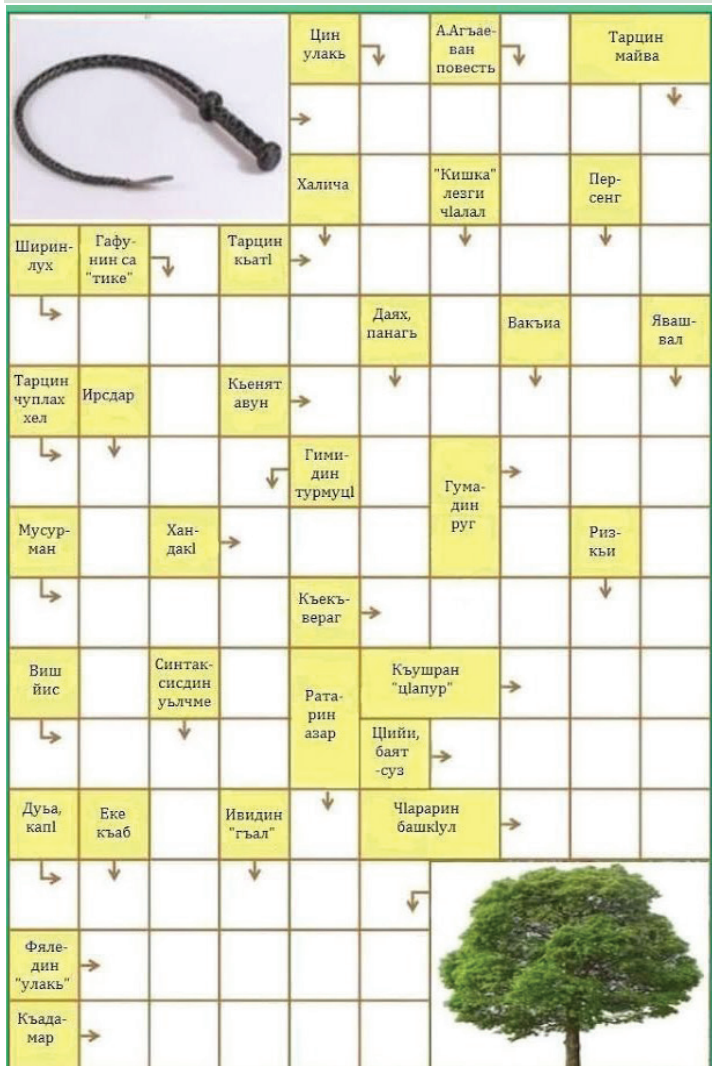
Садрани жуваз гзаф
чиде лугьумир,
валайни гзаф
чидайбур ава.

Лезги халкьдин мисал

7 йиса авай Омар Гьажикери-мован “Самур” газетдал гзаф рикл ала.

СКАНВОРД

Туькьуьрайди: Куругьли ФЕРЗАЛИЕВ

КЮЬД ЛАГЬАЙ ЛУКИ

Квез чидани?

1222-йисуз Чингиз хандин сердерар тир Жебедивай ва Субутаявай Дербент муьтлуьгьариз хьаначир. Гьавилий абур залан кьванер гадардай цлапанрив шегьердин цлар чукурун кьетл авуна. Ингье цлар акьван мягькем тир хь, абур саклани чукуриз хьанач. Дербент хуьзвайбурун куьмекдиз алава лезги клеретлар атайла монголрин сердерар чеб есирда гьатуникай игьтиятвал хьена кефер пагаз, Урусат галай-нихь фена. Машгур кхьираг Яна вичин «Чингиз хан» романда кхъизвайвал, монголлар сифте яз Кьафкьазда, аланрин ва лезгийрин сад хьанвай кьушунрихь галаз женгина магьлуб хьанай.

Эхирни 17 йис алагдайдалай кьулуьхь, 1239-йисуз монголрилай Дербент муьтлуьгьариз алакьнай. Абуру шегьердик лугьуз тежедай кьван зарар хкьурнай, клеледин са бязи цлар чукурнай, кьадим дараматар барбатлнай, вишералди инсанар тарагьаждай куднай.

Чингиз хандин империя чклайдалай кьулуьхь, XIV виш йисан кьвед лагьай паюна, 1394-1395-йисара иниз гзаф залум чапхунчи Тимурленг атана. Ам кьведалди адан хва Мираншагьа

Самур вацун патав Тохтамышан члехи кьушун кукварна. Агьа Волга галай патай Дагьустандиз басрух гайи Тимура Тарки ва Левашадин патарив гвай чилер кьуна, Акуша хуьруьн патав лагрин, аваррин ва даргийрин кьушунар кукварна, инсанрин мейитрикай клунтлар туькьуьрна. И вакьиадилай гуьгьуьнлиз Зирехгерендин ва Кьайтагьдин агьалияр члехи харжар гана монголрин пачагьдиз муьтлуьгь хьана.

Гьеле Тимурал кьведалди, 1253-йисуз Франциядин король IX Людовика монголрин Мангьу хандин кьилив ракуьрай Вилгьелм Рубрука малумат гайивал, лезгийри чапхунчийрин аксина кьегьалвилелди женг члуьгьазвай. Гьавилий монголри абурун цудралди хуьрер чукурна чиливди сад авунай. Гуьгьуьнлай Тимурленгани лезгийрал веьгена ва абуроз генани гзаф дуван кьуна. Вишералди дишегьлиярни аялар цуьз веьгена кана. Ингье адавай лезгийр кьилий-кьилиди муьтлуьгьариз хьанач. Гьавилий 1404-йисуз архиепископ Иоани де Галонифонтибуса вичин «Дуьнья

кьатлуни ктабда» кхьенай: «Тимурленгаз лезгийрин дагьлар рам ийиз клан хьана ва ада 100 агьзурдин кьушун клатлана. Амма лезгийри монголлар акл кукварна хь, Тимурленга вичин кьушун кьулуьхь члуьгуна, дяведилай гьил кьачун патал эмир гана.»

Лезги вилайтрилай гьил кьачур Тимурленгаз Дербент кьаз клан хьана. А члавуз Дербентдин эмир I Ибрагьима вичин агьалияр душмандикай хуьн патал фендигарвал кардик кутуна. Ада Тимураз гзаф багьа савкьатар гьана: 9 тай кьизил, 9 тай гимиш, 9 тай пекдин парчар ва маса затлар, гьаклни 8 лукл. Тимура жузуна: «Шейэр вири клуьд-клуьд я, бес лукл вучиз 8 гьанва? I Ибрагьима жаваб гана: «Клуьд лагьай лукл зун жув я.» И гафари вич вири дуьньядин гьаким яз гьисабзавай Тимураз гзаф эсерна. Вучиз лагьайтла ада гьамиша лугьудай: «Цава са аллагь ава, гьавилий чилелни са пачагь хьунухь герек я.» I Ибрагьиман гафарилай кьулуьхь Тимурленга Дербентдик ктаднач, акси яз ам Дербентдин ва Ширвандин гьакимвиле тайинарна, адакай вичиз даях хьиз менфят кьачуна.

Гуьлхар ГУЬЛИЕВА

ВИРИНИЗ СЕЙЛИ ХЬАНВА

Вич Дербентда дидедиз хьайи, аял ч'авалай буба-дивай уьзуьмчивилин сирер чириз алахьай Шамил Гьуьсейнов гила и рекьай неинки Россиядиз, гьакI кьецепатан уьлквейризни сейли алим я. Дагъустандин Хуьруьн Майишатдин Институт агалкьунралди акьалтIарай адан алаатай асирдин 60-йисара уьзуьмчивал вилик тухунихь галаз алакьалу тир сифтегьан илимдин макьалайрикай Новочеркасск шегьерда авай Вирироссиядин Уьзуьмчивилин ва Чехирчивилин Илимдин Ахтармишунрин Институтдин кьиле авай-буруз гзаф хуш атанай ва абуру лезги жегьилдиз чпин илимдин карханада кIвалахун теклифнай. Ина кIвалахиз егечIай Шамила са

шумуд йисалай аспирантура акьалтIарна, хуьруьн майишатдин илимрин кандидатвилин диссертация хвена. Куьруь вахтунда докторвилин диссертацияни хвейи жегьил алимди институтдин агротехникадин лабораториядиз регьбервал гана.

Россиядин хуьруьн майишатдин илимдик лайихлу пай кутур Шамил Гьуьсейнова уьзуьмчивал вилик тухуз мумкинвал гудай районар винел акьудна, кьилди проектар туькIуьрна, санайидин уьзуьмчивиле кардик кутан патал цийи тартибар жегьурна, уьзуьмлухриз техникадин куьмекдалди кьуллугь ийидай методар гьазурна ва маса цийивилер арадал гьана. Сифте яз ада кIевирнавай чкайра кутунвай уьзуьмлухрай бегьер кьачунин цийи технология

кардик кутуна. Ада арадал гьайи цийивилери шпалер галачир уьзуьмчивал вилик тухудай мумкинвал гана. Гьа ихьтин агалкьунрай ам шумудни са премийриз лайихлу хьанва. Профессор Ш.Гьуьсейнован илимдин эсеррикай ва тежрибадикай Европада уьлквейрин, иллаки Болгариядин, Чехиядин, Словакиядин уьзуьмчийри гегьеншдиз менфят кьачузва.

И йикъара лезги алимдин тIвар Россиядин хуьруьн майишатдин виридалайни хьсан 100 алимдин сиягьдик кутунва ва адан илимдин кIвалахрикай уьзуьмчивиле генани гьегьеншдиз менфят кьачун патал талукь ида-райриз тапшуругьар ганва.

Шамил Гьуьсейнован хва Мурадани бубадин рехь давамарзава. Хуьруьн майишатдин илимрин кандидат тир ада уьзуьмчивал вилик тухуз куьмек гудай са шумуд илимдин кIвалахар кхьена чапдай акьуднава. Ш.Гьуьсейнован руш Элвира медицинадин илимрин кандидат я. Машгьур алимдин веледриз мукьвал вахтара докторвилин диссертацияр хуьз кIанзава.

Тамилла БЕКЕРОВА,
Дагъустан Республикадин
Дербент шегьер,
муаллим

ГАФАЛАГ

Агалхьун
Акьахун
Акьугьарун
БатIанар
Кеш
Куц
КьекьечIун
Кьуьруьк
Кьуьшай
КIудун
Ланкь хьун
Легьер
Лепеш
Нефинж
Сежиф
Тили
ХьутIал
Хьахь
Цидгем
Чартух векь

Чакхач
Чембер
ЭлецIун
Элчуьхарун

- гьалдай фин
- цвал ахьа хьун
- хьсандиз чурун
- чIулар
- руфунин кIан
- жинс
- яргьа хьун
- женжелвал
- руьгьдиз зайиф кас
- кIаник кутун
- кьах хьун
- уьлендин набататар
- кар алакь тийир
- зайиф
- плинтус
- кьел квачир
- гуьне
- куьгьне
- планка
- садра ягьай чкада гьа
йисуз хьхьай векь
- пару
- цен
- кагьал хьун
- пелешарун

БАРКАЛЛАГ

Чи бубайри лагьайвал, хуьруьз яд гьун, муьгь эцигун, багь кутун суваб кIвалахар я.

И мукьвара Хачмаз райондин Мукьтадир ва Велемир хуьрерин агьалияр патал рикIелай тефир са кар хьана. Чи хуьруьнэгьли Гьажи Шингьаран хци, хуьре юкьван мектеб акьалтIарна Москвада кIелай, алай вахтунда гьана яшамиш жезвай Шихали Шингьарова вичин ватан садрани рикIелай алудзавач, адан хийирдикай, шийирдикай хкатзавач.

И мукьвара Шихалидин тIалабуналди Гьажи Шингьаран хизанди чпин такьатралди 4-5 км кьван яргьа авай,

барбатI гьалдиз атанвай артезиандин кьуй гуьнгьуна хтуна адан яд Мукьтадир ва Велемир хуьрерин вири куьчейриз гьана.

3000-дав агакьна агьалияр яшамиш жезвай и хуьрер патал им чIехи савкьат я. И суваб кар кьилиз акьуддайла беледиедин кIвалахдар Исмеддин Кьудратовани гзаф зегьмет чIугуна. Ада

вири кIвалахриз регьбервал гана.

Гьажи Шингьаран хайибуру гьар йисуз вири суварриз 25-дав агакьна кесиб хизанриз куьмек гузва, абуруз гьуьр, чIем, шекер, чай, як пайзава. Ихьтин, датIана Аллагь рикIел алаз жемьатдиз куьмек гузвай хизандиз вирида баркаллагь лугьузва.

Чна лезги кьегьал Шихалидиз, гьакI адан вири хизандиз баркаллагь лугьузва, абуруз чандин сагьвал, рикIин шадвал тIалабзава.

Малидин ШИХРЕКИМОВ,
Хачмаз райондин
Мукьтадир хуьр,
пенсиячи муаллим

Чи ватанэгьли Имран Шихзадаева Бакуда кардик кутунвай "ЦкIан" тIвар алай ресторан лезгийрин цIун кIвалин тIуьнралди сейли хьанва.

ЛЕЗГИНСКИЙ НАРОДНЫЙ АНСАМБЛЬ ПЕСНИ И ТАНЦА "СУВАР"

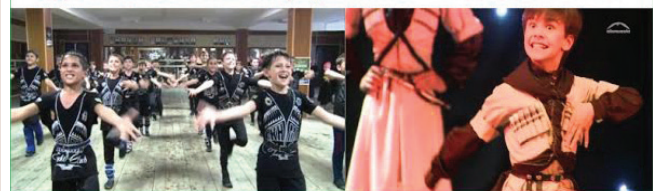

Объявляет о начале нового танцевального сезона

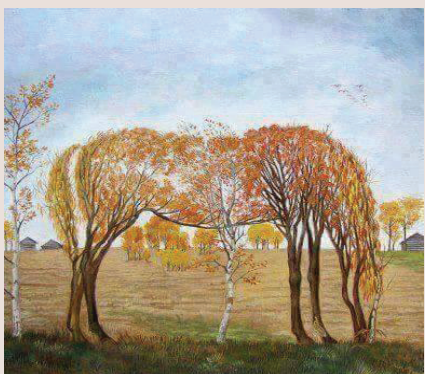
ЛЕЗГИНКА

Преподаватель-заслуженный артист Дагестана,
солист-ветеран государственного ансамбля танца "ЛЕЗГИНКА"

Дополнительная информация: +994 50 227-07-07

ТІЕБИАТ ХВЕНА КІАНЗАВА

Играми редакция! «Самур» газетдин алай йисан 30-августдин тилитдиз акьуднавай «Кьве тар» макьала кIелайдалай кьулухь за квез чар кхьин кьетI авуна. Гьакьикьатдани дегь чIавара Самурдин тамара гзаф мас авай тарар хьанва ва абурукай чи кьуьзуьбурузни са кьадар чирвилер ава. Авайвал лугьун хьи, Дагъустанда лезги районрихь авай хьтин тамар

маса районрихь авач ва ина гилалди гзаф кьиметлу тарар дуьшуьш жезва. Тек са СтIал Сулейманан райондихь 14000, Хив райондихь 14000, Агьул райондихь 4800, Кьурагь райондихь 2500 гектардин тамар ава. Им лугьуз тежедай кьван чIехи девлет я.

И девлет хуьн ва артухарун патал СтIал Сулейманан районда са кьадар хийирлу кIвалахар кьиле тухузва. Гьар йисуз цIуд гектарралди цийи тамар кутазва. Шаз 10 гектарда мегьуьн тарарин тумар канва, Салиянин хуьруьз мукьва кьве гектарда цикин кьелемар акIурнава. Цикин тар чи тIебиатдив кьазвай, хьсандиз экьечIзавай тар я. Адан кIарас лагьайтIа, гзаф кIевиди ва кьиметлуди я, адакай лап хьсан еридин мебель гьазурзава. Са береда чи тамара авай пипин кIарасдикай Туладин ва Ижевскдин яракьрин завода тфенгрин кьундахар ийидай.

Совет гьукумат чкIай йисара майишатдин маса хилер хьиз, тамарни

пис йикъа гьатнавай. 1998-йисуз Дагъустандин тIебиат хуьнин лайихлу кIвалахдар, Россиядин лайихлу тамун крарин пешекар Наир Мегьамедов Кьасумхуьруьн тамарихь гелкьезвай идарадин кьиле тайинарайдалай кьулухь тамар туькIуьр хьийизва, гьар йисуз са шумуд гектарда цийибур кутазва. Адан регьберлик кваз эхиримжи 18 йисан кьене 300 гектардив агакьна чилера цийи тамар канва.

Ихьтин делилар гьуналди заз лугьуз кIанзава хьи, лезги чилерал алай тамар чIехи девлет я. И девлет хуьн чи гьар садан буржи я. Редакцияди и меселадиз генани кьетIендиз фикир ганайтIа кIандай. Газетдиз «ТIебиат жуван диде хьиз хуьн» ва я маса рубрикадик кваз ихьтин макьалаяр акьуднайтIа, вири кIелдайбурун рикIай жедай.

Абил АГЬМЕДОВ,
Дагъустан Республикадин
СтIал Сулейманан район

САМУР

Баş редактор
Sədaqət KƏRİMOVA

Redaksiyamızın ünvanı: AZ 1073
Bakı, Mətbuat prospekti,
"Azərbaycan" nəşriyyatı, 3-cü
mərtəbə, 101-ci otaq.
www.samurpress.net
www.sedagetkerimova.com
e-mail:sedagetkerimova@gmail.com

Hesab nömrəsi:
26233080000
"Kapital bank"ın 1 saylı
Yasamal filialı
kod 200037
VÖEN 130024708
Qəzet Azərbaycan

Respublikasının Mətbuat
və İnformasiya Nazirliyində
qeydə alınıb.

Qeydiyyat nömrəsi - 78

İndeks: 5581
Sifariş: 3024
Tiraj: 2000
Tel:(012)432-92-17

"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunmuşdur